



Lainsäädäntöhanke rahapelijärjestelmän uudistamiseksi

Asettaminen

Sisäministeriö on tänään asettanut lainsäädäntöhankeen rahapelijärjestelmän uudistamiseksi.

Toimikausi

Hankkeen toimikausi päättyy 31.12.2025. Tavoitteena on, että hallituksen esitys voitaisiin antaa eduskunnalle kevätistuntokaudella 2025.

Tausta

Suomen nykyinen rahapelijärjestelmä perustuu arpajaislailla (1047/2001) säädettyyn yksinoikeuteen. Valtion kokonaan omistamalla Veikkaus Oy:llä on yksinoikeus rahapelien toimeenpanoon. Arpajaislaissa säädetään arpajaisten toimeenpanosta ja toimeenpanon valvonnasta, arpajaisten tuottojen tiliittämisestä ja käyttötarkoituksista sekä tuottojen käytön valvonnasta. Arpajaislain tarkoituksena on taata yleishyödyllisiin arpajaisiin osallistuvien oikeusturva, estää arpajaisiin liittyvät väärinkäytökset ja rikokset sekä ehkäistä ja vähentää arpajaisiin osallistumisesta aiheutuvia taloudellisia, sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja. Arpajaislakia on sen voimassaolon aikana uudistettu useaan otteeseen erityisesti lain rahapeli-toimintaa koskevien säännösten osalta.

Sisäministeriö asetti 5.1.2023 esiselvityshankkeen, jonka tavoitteena oli arvioida rahapelijärjestelmän nykytilaa ja laatia kartoitus vaihtoehtoisista malleista poliittisen päätöksenteon tueksi (SM001:00/2023). Selvityshenkilöiden loppuraportti luovutettiin sisäministeriölle 17.4.2023 ([Sisäministeriön julkaisuja 2023:21](#)).

Esiselvityksessä esitetyt pääasialliset vaihtoehdot ovat a) nykyisen yksinoikeusjärjestelmän säilyttäminen täydennettynä sellaisilla uusilla rajoitustoimilla, joilla estetään nykyistä tehokkaammin yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolelle suuntautuva pelaaminen ja vahvistetaan Veikkauksen kanavointikykyä online-rahapelien osalta tai b) siirtyminen osittaiseen lisenssijärjestelmään, jossa online-kasino- ja vedonlyöntipelien tarjoaminen mahdollistettaisiin kaikille lupaehtot täyttävillä toimijoilla ja jossa rahapelijärjestelmän tarkoituksena on nykyjärjestelmän tapaan rahapelihaittojen ehkäisy ja vähentäminen.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan Suomen rahapelijärjestelmää uudistetaan avaten sitä lisenssimallilla kilpailulle viimeistään 1.1.2026. Hallitusohjelman mukaan uudistuksen

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@gov.fi
www.intermin.fi

tavoitteena on ehkäistä ja vähentää pelaamisesta aiheutuvia terveydellisiä, taloudellisia ja sosiaalisia haittoja sekä parantaa rahapelijärjestelmän kanavointiastetta.

Hallitusohjelman mukaan lisenssijärjestelmän piiriin kuuluisivat lähtökohtaisesti online-kasinopelit ja online-vedonlyönti sekä eriytetään Veikkaukselle jäävä yksinoikeustoiminta ja kilpailuilla markkinoilla oleva toiminta eri yhtiöihin saman konsernin sisällä.

Hallitusohjelmassa todetaan, että nykyinen rahapelipolitiikka ei ole onnistunut, sillä osalle suomalaisista rahapelit ovat merkittävä ongelma. Yksinoikeusjärjestelmän markkinaosuus digitaalisessa rahapelaamisessa on lähellä 50 prosentin rajaa, ja digitaalisen rahapelaamisen markkinalla toimivat yksinoikeusjärjestelmän ulkopuoliset yritykset saavat tuottoensa ilman lisenssimaksuja, veroja tai vastuuta toiminnan aiheuttamista rahapeliongelmista.

Hallitusohjelman mukaan lisenssijärjestelmään siirryttäessä tehostetaan rahapeli-toimialan valvontaa, turvataan valvonnan riittävät resurssit ja estetään tehokkaasti muun muassa rahanpesu ja tulosten manipulointi. Varmistetaan rahapelihaittojen ehkäisemisen riittävät resurssit julkisella sektorilla ja järjestösektorilla.

Hallitusohjelman mukaan myös selvitetään pelikoneiden siirtämistä erillisiin valvottuihin tiloihin. Mahdollistetaan kuluttajalle pelaamisen eston hankkiminen yhdeltä alustalta kaikkiin lisensoituihin palveluihin ja varmistetaan muut tarvittavat pelihaittojen hallintakeinot.

Hallitusohjelman mukaan uudistuksessa turvataan mahdollisuus ohjata kulutusta luvalliseen tarjontaan muun muassa markkinoinnin avulla. Kanavointi toteutetaan siten, ettei markkinoinnilla edistetä haittoja aiheuttavaa pelaamista, eikä alaikäisille kohdisteta suoraan rahapelien markkinointia. Markkinoinnin on oltava sisällöltään, laajuudeltaan, näkyvyydeltään ja toistuvuudeltaan maltillista ja vastuullista. Pelien henkilökohtainen markkinointi ilman henkilön nimenomaista suostumusta kielletään.

Hallitusohjelman mukaan varmistetaan lisenssimallin vaikutukset Ahvenanmaahan sekä Ahvenanmaan itsehallinnon rahoitukseen yhteistyössä Ahvenanmaan maakuntahallinnon kanssa.

Lisäksi hallitusohjelmassa todetaan, että lisenssimallin käyttöönoton tulee perustua huolelliseen selvitystyöhön uudistuksen yhteiskunnallisista vaikutuksista ja erityisesti sen vaikutuksista rahapelihaittojen esiintyvyyteen.

Tavoite ja tehtävä

Hankkeen tavoitteena on selvittää rahapelijärjestelmän uudistamista hallitusohjelman mukaisesti ja valmistella ehdotus lisenssijärjestelmään siirtymistä koskevaksi säädösperustaksi. Uuden järjestelmän tavoitteena on ehkäistä ja vähentää pelaamisesta aiheutuvia terveydellisiä, taloudellisia ja sosiaalisia haittoja sekä parantaa rahapelijärjestelmän kanavointiastetta.

Hankkeen tehtävänä on laatia hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti mietintö, joka sisältää tarvittavat säännösehdotukset seuraavien asiakokonaisuuksien osalta:

- 1) lisenssijärjestelmän piiriin sisällytettävät rahapeliryhmät
- 2) lisenssimenettely ja -maksut
- 3) verotus
- 4) Veikkaus Oy:n erityistehtävä sekä kilpailu- ja yhtiöoikeudelliset kysymykset
- 5) rahapelien toimeenpano
- 6) rahapelihaittojen seuranta, tutkimus, arviointi sekä ehkäisyn ja hoidon kehittäminen
- 7) rahapeli-toiminnan valvonta, viranomaisen toimivaltuudet ja rahoitus
- 8) väärinkäytösten ja rikosten estäminen sekä kuluttajansuoja
- 9) rahapelien markkinointi ja sponsorointi
- 10) keskitetty pelinestojärjestelmä ja muut tarvittavat rahapelaamisen hallinnan välineet
- 11) keinot järjestelmän ulkopuolisen rahapelitarjonnan ja -markkinoinnin torjumiseksi

Lisäksi hallitusohjelman mukaisesti selvitetään raha-automaattien siirtämistä erillisiin valvottuihin tiloihin. Tarvittaessa hankkeessa laaditaan tätä koskevat säännösehdotukset. Hankkeessa voidaan tarvittaessa käsitellä myös muita hankkeen tavoitteiden mukaisia asiakokonaisuuksia.

Mietintö tulee kirjoittaa hallituksen esityksen muotoon niiltä osin kuin on kyse lainsäädännön muutoksia koskevista ehdotuksista.

Valmistelussa tulee hallitusohjelman mukaisesti huomioida lisenssijärjestelmän yhteiskunnalliset vaikutukset ja erityisesti sen vaikutukset rahapelihaittojen esiintyvyyteen, rahapeli toimialan valvonnan tehostaminen ja lisenssimallin vaikutukset Ahvenanmaahan sekä Ahvenanmaan itsehallinnon rahoitukseen. Lisäksi tulee huomioida Euroopan unionin tuomioistuimen rahapeli toimialaa koskevassa oikeuskäytännössä rahapelijärjestelmille asetetut reunaehdot ja EU:n kilpailu- ja valtioneuvosto oikeudellisten sääntely.

Organisointi

Ohjausryhmä

Hanketta varten asetetaan ohjausryhmä. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii valtiosihteeri Juha Martelius sisäministeriöstä. Ohjausryhmän jäseniä ovat valtiosihteeri Laura Rissanen, valtiosihteeri Lauri Tierala, valtiosihteeri Riikka Slunga-Poutsalo, valtiosihteeri Mikaela Nylander ja valtiosihteeri Päivi Nerg.

Ohjausryhmän asiantuntijajäsenenä toimivat edustajat sisäministeriöstä. Ohjausryhmä voi lisäksi kuulla muita asiantuntijoita. Hankkeen vastuuvalmistelijat toimivat ohjausryhmän sihteereinä.

Työryhmä

Hanketta varten asetetaan työryhmä, jonka puheenjohtajana toimii lainsäädäntöjohtaja Katriina Laitinen sisäministeriöstä.

Työryhmän jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet:

neuvotteleva virkamies Tauno Junttila (jäsen) ja lainsäädäntöneuvos Katri Aho (varajäsen), maa- ja metsätalousministeriö

hallitusneuvos Joni Hiitola (jäsen) ja hallitusneuvos Laura Hansen (varajäsen), opetus- ja kulttuuriministeriö

johtaja Jari Keinänen (jäsen) ja erityisasiantuntija Mari Pajula (varajäsen), sosiaali- ja terveysministeriö

neuvotteleva virkamies Sari Alho (jäsen) ja hallitusneuvos Virve Haapajarvi (varajäsen), työ- ja elinkeinoministeriö

finanssineuvos Esko Pyykkönen (jäsen) ja erityisasiantuntija Henri Luoma (varajäsen), valtioneuvoston kanslia

budjettineuvos Outi Luoma-aho (jäsen) ja finanssiasiantuntija Antti Suutari (varajäsen) valtiovarainministeriö

Pysyvät asiantuntijat:

arpajaishallintopäällikkö Anna Hyppönen, Poliisihallitus
tutkimuspäällikkö Johanna Järvinen-Tassopoulos, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
johtava asiantuntija Joel Karjalainen, Kilpailu- ja kuluttajavirasto

Hankkeen vastuuvalmistelijat toimivat työryhmän sihteereinä.

Työryhmän kokoonpano ei varajäsenten osalta täytä naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:ssä säädettyä vaatimusta, jonka mukaisesti valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä tulee olla vähintään 40 prosenttia sekä naisia että miehiä. Nimeämispyynnössä on pyydetty esittämään sekä naista että miestä jokaista jäsenpaikkaa kohden ja perustelemaan, jos tämä ei ole mahdollista. Työryhmässä edustettuna olevilla tahoilla ei ollut esittää pyynnön mukaisesti työryhmän toimeksiannon alaan perehtyneitä nais- ja miespuolisia

jäsen ehdokkaita, minkä vuoksi kiintiövaatimuksesta poikkeamiselle on lainkohdassa tarkoitettu erityinen syy.

Vastuuvalmistelijat ja sihteeristö

Hankkeen vastuuvalmistelijoina toimivat neuvotteleva virkamies Elina Rydman ja neuvotteleva virkamies Jukka Tukia sisäministeriön poliisiosastolta. Hanketta varten asetetaan sihteeristö, joka tukee vastuuvalmistelijoiden kirjoitustyötä ja valmistelee työ- ja ohjausryhmässä käsiteltäviä asioita. Vastuuvalmistelijat toimivat sihteeristön puheenjohtajina.

Vastuuvalmistelijoiden lisäksi sihteeristöön kuuluu:

erityisasiantuntija Mari Pajula, sosiaali- ja terveysministeriö
johtava asiantuntija Mia Rainio, valtioneuvoston kanslia
lainsäädäntöneuvos Jukka Vanhanen, valtiovarainministeriö
erityisasiantuntija Tomi Roukka, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Hankkeen avustaja

Hankkeen avustajana toimii säädösvalmisteluavustaja Krista Peltonen.

Kuulemiset

Hankkeessa on kuultava laaja-alaisesti eri toimialojen asiantuntijoita asettamispäätöksessä mainittujen asiakokonaisuuksien osalta. Sidosryhmien kuulemista ja informoimista varten voidaan perustaa osallistamisverkosto.

Seuranta

Sisäministeriön yhteydessä toimiva rahapeliasioiden neuvottelukunta seuraa hankkeen etenemistä.

Taloudelliset ja muut vaikutukset

Rahapelijärjestelmän uudistamisella voidaan arvioida olevan muun muassa valtiontaloudellisia vaikutuksia sekä viranomaisiin ja yrityksiin kohdistuvia taloudellisia vaikutuksia. Lisenssijärjestelmän käyttöönoton taloudelliset vaikutukset liittyvät muun muassa valtio-omisteisen Veikkaus Oy:n tuottoon, verotukseen, lisenssinhaltijoilta perittäviin maksuihin, rahapelitoiminnan valvonnasta aiheutuviin henkilöstö- ja tietojärjestelmäkustannuksiin ja yritysten väliseen kilpailuun. Hallitusohjelman mukaisesti uudistuksen yhteydessä tulee turvata valvonnan riittävät resurssit ja varmistaa rahapelihaittojen ehkäisemisen riittävät resurssit julkisilla sektorilla ja järjestösektorilla.

Lisäksi vaikutukset Ahvenanmaahan ja Ahvenanmaan itsehallinnon rahoitukseen tulee hallitusohjelman mukaan varmistaa yhteistyössä Ahvenanmaan maakunnan hallituksen kanssa.

Lisäksi rahapelijärjestelmän uudistamisella voidaan arvioida olevan vaikutuksia rahapelihaittojen ehkäisemiseen ja vähentämiseen. Hallitusohjelman mukaisesti hankkeessa tulee huolellisesti selvittää lisenssijärjestelmän käyttöönoton yhteiskunnallisia vaikutuksia ja erityisesti sen vaikutuksia rahapelihaittojen esiintyvyyteen.

Vaikutuksia arvioidaan hankkeen aikana laaja-alaisesti eri alojen asiantuntijoita osallistaen.

Kustannukset ja rahoitus

Työ tehdään virkatyönä. Kukin organisaatio vastaa omista kustannuksistaan. Muut mahdolliset kustannukset maksetaan sisäministeriön toimintamomentilta 26.01.01.1. Hankkeeseen käytettävä työaika ja muut kulut kirjataan sisäministeriön osalta toimintakohteelle 2000520100.

Sisäministeri

Mari Rantanen

Osastopäällikkö

Tomi Vuori

Liitteet

-

Jakelu

Ohjausryhmän jäsenet
Työryhmän jäsenet, varajäsenet, pysyvät asiantuntijat ja sihteeristö
Maa- ja metsätalousministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
Poliisihallitus
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Kilpailu- ja kuluttajavirasto

Tiedoksi

Kansliapäällikkö Kirsi Pimiä
Oikeusministeriö
Sisäministeriön viestintäyksikkö
Rahapeli-asioiden neuvottelukunta

VN/27332/2023-SM-3

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: